مقدمه

اقدامات تأمینی برای اولین‌بار در سال 1902 میلادی در قوانین کشور نروژ ایجاد شد و سپس در کشورهای انگلستان، بلژیک، اسپانیا و آلمان به کار گرفته شد. در قانون جزای فرانسه نیز روش‌هایی برای نگهداری و اصلاح بزهکاران پیش‌بینی شده است. در ایران، این اقدامات با اقتباس از قانون جزای سوئیس در سال 1337 هجری شمسی به مجلس شورای ملی تقدیم و در تاریخ 12/2/1339 به تصویب رسید.

1. تعریف

اقدامات تأمینی به تدابیر پیشگیرانه‌ای اطلاق می‌شود که جامعه به منظور جلوگیری از تکرار جرم توسط مجرمان خطرناک اتخاذ می‌کند. ماده 2 قانون اقدامات تأمینی (مصوب 1339) به تعریف این اقدامات پرداخته و هدف آن‌ها را اصلاح و تربیت مجرمان ذکر می‌کند.

2. ویژگی‌ها و خصایص اقدامات تأمینی

– عدم رنگ اخلاقی: این اقدامات به تقصیرهای گذشته نمی‌پردازند و هدف آن‌ها پیشگیری از تکرار جرم است.
– نامعین بودن مدت: مدت اجرای این اقدامات بسته به وضعیت خطرناک مجرم است و نیازی به تعیین زمان مشخص ندارد (ماده 6 قانون تأمینی).
– قابلیت تجدیدنظر دائمی: بر اساس ماده 9 باید امکانی برای بازنگری اقدامات بر اساس تغییر وضعیت مجرم فراهم شود.
– غیر ارعاب‌کننده: این اقدامات به‌منظور اصلاح مجرم و نه ترساندن او طراحی شده‌اند.
– تحقیرآمیز نبودن: باید به گونه‌ای طراحی شوند که فرد احساس تحقیر نکند.
– رنج‌آور نبودن: این اقدامات نباید به آزار و اذیت مجرم بینجامد.

3. اصول مشترک

اقدامات تأمینی و مجازات‌ها باید مطابق با اصل قانونمندی (ماده 6 قانون مجازات اسلامی) و ضرورت دخالت مقام قضایی باشند.

4. تفاوت اقدامات تأمینی با مفهوم مجازات

مجازات به عنوان تنبیه برای خطاهای گذشته عمل می‌کند، در حالی که اقدامات تأمینی بر پایه بهبود وضعیت خطرناک مجرم طراحی شده‌اند.

مطالب حقوقی بیشتر در: https://irlawyers.ir/ --- الکترونیک، کامپیوتر، بورس و غیره در: https://229-415.ir/

5. هدف اقدامات تأمینی

هدف اصلی این اقدامات حفظ جامعه و پیشگیری از وقوع جرم از طریق اصلاح و بازپروری مجرمان است.

6. تفاوت اقدامات تأمینی با قرارهای تأمین کیفری

اقدامات تأمینی پس از صدور حکم و به منظور اصلاح و جلوگیری از تکرار جرم اعمال می‌شود، در حالی که قرارهای تأمینی برای جلوگیری از فرار و تبانی متهم صادر می‌شوند.

7. بررسی مفهوم حالت خطرناک

حالت خطرناک به وضعیتی اطلاق می‌شود که فرد به احتمال زیاد مرتکب جرم می‌شود. این مفهوم در ماده 52 قانون مجازات اسلامی مصوب 1370 نیز تأکید شده است.

8. آیا اقدامات تأمینی می‌تواند جایگزین مجازات‌ها شود؟

این اقدامات نباید به عنوان جایگزینی برای مجازات‌ها تلقی شوند، بلکه باید به عنوان مکملی در کنار آن‌ها برای حمایت از جامعه در نظر گرفته شوند.

9. دسته‌بندی اقدامات تأمینی

اقدامات تأمینی به دو دسته اصلی تقسیم می‌شوند:

– الف) اقدامات شخصی: مانند نگهداری از مجرمان با اختلالات روانی.
– ب) اقدامات غیر شخصی: مانند جلوگیری از ورود به مکان‌های خطرناک.

10. نتیجه‌گیری

اقدامات تأمینی و تربیتی به عنوان بخشی از سیاست جنایی باید در راستای اصلاح و بازپروری مجرمان به کار گرفته شوند. این اقدامات تحت نظر مقام قضایی و مطابق با اصول حقوقی باید انجام شوند تا به حفظ نظم و امنیت اجتماعی کمک کنند.

—

مطالب حقوقی بیشتر در: https://irlawyers.ir/ --- الکترونیک، کامپیوتر، بورس و غیره در: https://229-415.ir/

پی‌نوشت‌ها:

۱. زمینه حقوق جزای عمومی ـ دکتر رضا نوربها ـ صفحه ۵۳۲
۲. اقدامات تأمینی و تربیتی در حقوق کیفری ایران ـ ناصر قاسمی ـ صفحه ۱۳
۳. علوم جنایی جلد سوم ـ مهدی کی‌نیا صفحه ۱۶۵۲
۴. کیفر شناسی ـ برنارد بولك ـ ترجمه دکتر علی‌حسین نجفی‌ابرندآبادی صفحه ۴۶
۵. حقوق جزای عمومی ـ جلد دوم ـ دکتر محمدعلی اردبیلی ـ صفحه ۷

منابع و مآخذ:

۱. حقوق جنایی ـ جلد دوم ـ دکتر عبدالحسین علی آبادی
۲. تاریخ اندیشه‌های کیفری ـ ژان پراول ـ ترجمه دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی
۳. حقوق جزای عمومی ایران ـ جلد دوم ـ دکتر ایرج گلدوزیان
۴. کیفر شناسی ـ برنارد بولك ـ ترجمه دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی
۵. جرم شناسی ـ دکتر رضا علومی

مطالب حقوقی بیشتر در: https://irlawyers.ir/ --- الکترونیک، کامپیوتر، بورس و غیره در: https://229-415.ir/